

JAN EDWARD SZEWC

ur. 1923; Rokitno

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów; II wojna światowa; Lublin; ulica Szeroka; getto na Podzamczu; ulica Szeroka 36; wyburzanie dzielnicy żydowskiej; wyburzanie ulicy Szerokiej; represje niemieckie; Łęczna; Żydzi łączyńscy; Żydzi w Łęcznej

Wyburzanie ulicy Szerokiej

Jak zaczęli rozbierać ulicę [Szeroką] to już uciekłem. Już oni później rozbierali, burzyli. Widziałem, że za chwilę to zburzą, nawet wtedy z magistratu przychodził i mówił: „Co tutaj jeszcze robicie? Przecież zaraz będą burzyli. Uciekajcie stąd”.

Przyprowadzali Żydów i Żydzi mieli łomy. To było całe z cegły, albo drzewo podważali. Niekiedy ci Żydzi to byli tacy słabi, że nie dawali rady i podważali, rzucali na kupę. Później przyjeżdżał wóz. Na ten wóz kładli, wywozili; na samochód. Nie pamiętam, żeby jakieś było wyburzanie, że tam podkładali bomby, czy jakieś granaty, czy coś, żeby zwałił się ten dom. Tak może robili później, jak myśmy już nie mieszkali.

Ja widziałem cały czas jak Żydzi wyburzali łomami. I z tymi łomami, i z tymi szuflami szli przez całą ulicę, aż na Majdanek, w trepach. Śpiewali piosenki: „Hitler złoty nauczył Żydów roboty”. Coś takiego. Jeszcze tam różne takie na Żydów. Jak ja tam byłem, widziałem [jak] Żyd Żyda bił. Bardziej Żyd Żyda poganiał do tej roboty, bo Niemiec tylko spojrzął na stróża, to on już wiedział, że tamten się leni, czy nie daje rady.

W Łęcznej też przeważnie Żyd Żyda [bił]. Jak oni wyprowadzali na tą katorgę, to mi matka opowiadała, to zawsze był jeden Niemiec. Czasami jeszcze do tego polski policjant i dwóch żydowskich. Tam też tak było, że czasami policjant żydowski, czasami policjant polski. Oni zostawili sobie policję, a policjanci się bali o rodzinę i szli z Niemcami - Polacy. Ale przeważnie źle postępowali w stosunku do Żydów to sami Żydzi.

Data i miejsce nagrania	2005-09-09, Warszawa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"